

Rekenkamercommissie
Sittard-Geleen
Postbus 18
6130 AA Sittard-Geleen

Team Inrichting en planning openbare ruimte
Uw brief van 26 april 2023
Uw kenmerk
Ons kenmerk

Onderwerp Bestuurlijk wederhoor Rekenkameronderzoek groenbeleid en -onderhoud

Sittard-Geleen, 13 juni 2023
VERZONDEN 15 JUNI 2023

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Wij hebben uw rapport over het onderzoek naar het groenbeleid en -onderhoud ontvangen. Wij zien in de conclusies een bevestiging van bevindingen die wij voor een deel zelf ook al geconstateerd hadden. Met deze brief maken wij gebruik van de gelegenheid bestuurlijk wederhoor te geven. Het is helaas niet gelukt om binnen de gestelde termijn te reageren, waarvoor onze excuses.

Algemeen

De beheerorganisatie is in 2018 met ondersteuning van directie en gemeentebestuur begonnen met het op orde brengen van de basis. Wat is de kwantiteit en kwaliteit van het areaal? En wat is daadwerkelijk nodig in werkpakketten en bijbehorende financiële middelen om het areaal op de kwaliteit te brengen en te houden zoals dat door de gemeenteraad is vastgesteld?

Dit resulteerde in eerste instantie in 2019 in het rapport 'Basis Integraal Beheerplan 2020-2023'. Het plan was daarbij ook een harde eis van de Provincie Limburg aangezien de gemeente in die periode flink moest bezuinigen en onder financieel toezicht stond. Het integraal beheerplan is als onderdeel van de nota 'Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2023' op 13 november 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Daarna is nog een verdieping gedaan op het integraal beheerplan hetgeen zich in 2022 heeft vertaald in 8 afzonderlijke beheerplannen. De beheerplannen zijn op 22 februari 2022 door het College vastgesteld. Elk beheerplan kent daarbij een ontwikkelagenda met zaken waar gaande het traject tegenaan is gelopen. Zoals ontbrekende (actuele) beleidskaders. Maar ook onvoldoende aansluiting bij ontwikkelingen zoals klimaatverandering. Zaken die bij het opstellen van de beheerplannen zijn erkend, maar in de tijd en capaciteit niet meteen konden worden opgepakt.

Naast dit alles is de beheerorganisatie druk bezig om het beheerproces verder te optimaliseren en de organisatie verder te professionaliseren. Maar dit kost (veel) tijd en energie, omdat de winkel natuurlijk ook gewoon open blijft.

Een extra complicerende factor hierbij is dat de huidige arbeidsmarkt dermate overspannen is, dat het ontzettend moeilijk is om (vrijgekomen) functies in te vullen.

Aanbevelingen

Algemeen zien wij de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek als een bevestiging dat in 2018 de juiste afslag is genomen en dat wij op de goede weg zitten. Op onderdelen zoals de 'Tuinman' en 'Werken in Wijkteams' zijn wij zelfs, zo concludeert u tot ons genoeg, onderscheidend in beheerland. Maar wij sluiten natuurlijk niet de ogen voor de conclusies en de aanbevelingen uit het rapport. Voor een groot deel komen deze overeen met onze eigen bevindingen en ambities.

Wij willen hierbij graag een reactie geven op de aanbevelingen uit rapport.

Groenbeleid

A1. College opdracht geven tot het opstellen van een Groenbeleidsplan en dit ter besluitvorming voorleggen aan de raad

De aanbeveling wordt overgenomen.

Wij onderstrepen de behoefte aan een overkoepelend groenbeleid. Beleid waar in samenhang stedelijk groenbeleid, bomenbeleid en natuur- en landschapsbeleid (Agenda Landschap 2023-2026) is opgenomen. En waarin ook de vertaling is gemaakt naar recente beleidsstukken over *Inclusie* en *Klimaat*.

Hierbij is het goed om te vermelden dat in het coalitieakkoord onder andere is opgenomen dat de gemeente streeft naar een vergroening van de stad. Dat er meer ruimte komt voor biodiversiteit en dat initiatieven waar stenen worden omgeruild voor groen worden gestimuleerd. Dit wordt op vele plekken en binnen lopende projecten gedaan. Bij de landbouw wordt de ontwikkeling van regionale voedsel- en productieketens gestimuleerd en kan natuur-inclusieve landbouw rekenen op ondersteuning van de gemeente. Daarnaast wordt waar mogelijk gewerkt aan het vergroten van het geheel aan natuurgebieden en het versterken van de verbinding tussen de verschillende gebieden. Dit alles wordt uitgewerkt in een 'Groenagenda', waarmee we invulling willen geven aan het overkoepelende groenbeleid. Voor het opstellen van de Groenagenda en het versnellen van het proces wordt gebruik gemaakt van de extra middelen die het Rijk aan gemeenten beschikbaar stelt in het kader van het klimaatakkoord. In de Kadernota hebben wij, in navolging op de uitvoeringsafspraken met de raad, aangegeven dat extra procesmiddelen nodig zijn om de groenagenda tot uitvoering te brengen.

A2. College opdracht geven tot het opstellen van een Groen-blauwe structuurkaart en dit ter besluitvorming voorleggen aan de raad

De aanbeveling wordt overgenomen.

Wij onderstrepen de behoefte aan een Groen-blauwe structuurkaart, maar zouden die onderdeel willen maken van de overkoepelende Groenagenda.

A3. College opdracht geven Instrumenten voor bescherming, inpassing en compensatie van groen actualiseren en/of ontwikkelen

De aanbeveling wordt overgenomen.

Wij onderstrepen de behoefte aan (actuele) instrumenten voor bescherming, inpassing en compensatie van groen, maar zouden dit (kaderstellend) onderdeel willen maken de overkoepelende Groenagenda.

A4. Bij het college extra aandacht vragen voor kennis en capaciteit voor de aandachtsvelden stedelijk groen, ecologie en klimaatadaptatie

De aanbeveling wordt overgenomen.

Wij onderstrepen de noodzaak dat kennis en capaciteit voor de aandachtsvelden stedelijk groen, ecologie en klimaatadaptatie in lijn moet zijn met de beoogde ambitieniveaus. Hiervoor willen wij onder meer extra middelen inzetten die het Rijk aan gemeenten beschikbaar stelt in het kader van het klimaatakkoord. Dit geldt overigens ook voor het tactische niveau van werkvoorbereiding. Wij zien dit als een voorwaarde. Tegelijkertijd hebben wij te maken met een overspannen arbeidsmarkt waardoor (vrijkomende) functies moeilijk kunnen worden ingevuld.

Aanvullend op deze aanbeveling willen wij vermelden dat met het opstellen van een overkoepelende Groenagenda en daarmee samenhangende thematische beleidsdocumenten, zeker in participatieve vorm, aanzienlijke bedragen gemoeid zijn. In de huidige begroting is daar geen rekening mee gehouden. In aansluiting op deze ambitie hebben wij daarom in de Kadernota aangegeven dat hier extra middelen voor nodig zijn.

Groenbeheer

A5. College opdracht geven tot het opstellen en vaststellen van Thematische beheerplannen

De aanbeveling wordt overgenomen met de volgende kanttekening.

Wij erkennen dat met het actualiseren van het groenbeleid ook het huidige beheerplan groen moet worden geactualiseerd. Wij zijn echter geen voorstander van aparte Thematische beheerplannen. Het heeft onze voorkeur om thema's als *biodiversiteit* en *klimaatadaptie* juist onderdeel te maken van het beheerplan groen, waardoor de samenhang - net als in een overkoepelend beleidsplan groen – beter kan worden geborgd.

Aanvullend op deze aanbeveling willen wij vermelden, dat op dit moment nieuwe groencontracten worden voorbereid. Hierbij wordt meer aandacht gegeven aan biodiversiteit, ecologisch beheer/maaien, klimaat, duurzaamheid en de beleving van inwoners. Nieuw hierbij is dat de gemeente een soort partnership wil aangaan met een groenaannemer. De gewenste doelen hierbij en wat dit betekent voor het beeld en de kwaliteit van het groen, de communicatie en de maatschappelijke waarde van groen worden in een gezamenlijk proces verkend. Of er mogelijk financiële consequenties aan

deze andere manier van groenbeheer verbonden zijn, moet nog in kaart gebracht worden.

A6. College opdracht geven tot het uitwerken van een Procedure voor monitoring

De aanbeveling wordt overgenomen.

Binnen de huidige methodiek van beeldgestuurd werken worden twee meetinstrumenten: de besteksmeting (1x per 4 weken) en de beleidsmeting (2x per jaar) gehanteerd. Er is dus in beginsel al een procedure voor monitoring.

Maar wij erkennen de constatering van de Rekenkamercommissie dat op dit moment te weinig gebeurt met de resultaten van beide metingen. Zowel in de bijsturing als ook in de verantwoording. Dit heeft reeds de aandacht en is onderdeel van het verder optimaliseren van het beheerproces en professionaliseren van het beheerorganisatie.

A7. Bij het college extra aandacht vragen voor Integraal werken

De aanbeveling wordt deels overgenomen met de volgende kanttekening.

Wij erkennen de voordelen van meer integraal werken. Het is een ambitie die de beheerorganisatie zich zelf ook heeft gesteld. Maar het stelt andere eisen aan een organisatie. Het begint bij hoe wij naar beleid kijken, hoe wij ontwerpen en het vraagt van onze beheerders om over de eigen (vak)grenzen heen te kijken en de samenhang der dingen te zien. Het stelt ook eisen aan processen en informatievoorziening. Op dit moment is de beheerorganisatie nog niet klaar voor deze stap. Het is wel het streven hier de komende jaren geleidelijk en op een verantwoorde manier naar toe te groeien.

Groenparticipatie

A8. College vragen om uitgangspunten 'Trots op onze tuin' mee te nemen bij actualisatie van het groenbeleid

De aanbeveling wordt overgenomen.

Wij zijn verheugd dat de Rekenkamercommissie het plan van de Tuinman 'Trots op onze tuin' zo omarmt en uitdraagt in het rapport en de aanbevelingen. Het is echter een misvatting dat met participatie goedkoper kan worden beheerd, het tegendeel is eerder waar. Wat wel met participatie kan worden bereikt, is een grotere tevredenheid en betrokkenheid van inwoners. Zo wordt bij herinrichtingsprojecten met *beginspraak* gewerkt, waarbij inwoners de gelegenheid krijgen mee te praten over de nieuwe (groen)inrichting van hun straat of plein.

A9. Bij College aandacht vragen voor het faciliteren van de wijkplatforms

De aanbeveling wordt deels overgenomen met de volgende kanttekening.

Wij erkennen dat wijkplatforms belangrijke partners zijn in het participatieproces. De wijkcoördinatoren zorgen daarbij voor de korte lijntjes tussen de gemeente en de wijkplatforms als het gaat om de openbare ruimte. Veel vrijwilligers die actief de handen uit de mouwen steken in de openbare ruimte hebben geen betrokkenheid bij een

wijkplatform en willen dat ook niet. Wat wij wel zien is dat vrijwilligers zich mobiliseren en samenpakken om zaken gezamenlijk op te pakken in de openbare ruimte.

Om deze actieve bewoners optimaal te faciliteren is de zogenaamde Tuinman-deal bedacht. Als bewoners een initiatief hebben dat draagvlak heeft in de buurt (bijvoorbeeld het adopteren van een groenperkje), worden afspraken gemaakt hoe de gemeente inwoners daarbij kan ondersteunen. Denk daarbij aan de aanschaf van beplanting, beschikbaar stellen van gereedschap en materialen, het afvoeren van het afval of zelfs het aanbieden van een cursus snoeien.

Wij zijn van mening dat het niet nodig is om de wijkplatforms in deze extra te faciliteren. Als wijkplatforms zelf een groeninitiatief hebben, kunnen ze dat indienen en worden ze op dezelfde manier gefaciliteerd als elke andere inwoner die met een initiatief komt. Daarmee houden wij het voor iedereen op dezelfde manier laagdrempelig om te participeren in de openbare ruimte.

Waar de wijkplatforms in deze wel een belangrijke(re) rol zouden kunnen spelen is in de verbindende rol tussen de gemeente en inwoners die participatief iets willen in hun wijk. Daarbij zouden wijkplatforms de mogelijkheid om te participeren nadrukkelijk(er) kunnen promoten en benadrukken bij hun achterban.

A10. Tevredenheid speiling houden onder groenparticipanten

De aanbeveling wordt deels overgenomen met de volgende kanttekening.

Op dit moment worden een paar keer per jaar bijeenkomsten georganiseerd waar onze vrijwilligers in het zonnetje worden gezet. Het is ook de gelegenheid om vrijwilligers met elkaar in contact te brengen en ideeën uit te wisselen. Wel erkennen wij dat algemeen de communicatie naar onze vrijwilligers nog beter kan.

Tot slot

Wij zijn blij met de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek, omdat ze een bevestiging zijn van de bevindingen die wij al eerder zelf gemaakt hebben. Het groeien naar een ambitieniveau dat de Rekenkamercommissie voorstaat en dat wij als College alleen maar kunnen onderstrepen kost echter tijd en benodigd voldoende capaciteit én kennis en kunde.

Het streven is om onder meer met de uitkomsten van dit rapport de komende jaren stappen te zetten richting het beoogde ambitieniveau. Wij realiseren ons echter dat hiervoor een professionele toekomstbestendige beheerorganisatie nodig is. En daar ligt gezien de huidige overspannen arbeidsmarkt voorlopig nog een grote uitdaging.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen,

mr. J.Th.C.M. Verheijen,
burgemeester

J.A.M. Heesen,
gemeentesecretaris